Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SPLOŠNEGA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 16. septembra 2013 *

„Skupna zunanja in varnostna politika — Omejevalni ukrepi, sprejeti zoper Iran, zaradi preprečitve širjenja jedrskega orožja — Zamrznitev sredstev — Obveznost obrazložitve — Napaka pri presoji“

V zadevi T-489/10,

Islamic Republic of Iran Shipping Lines s sedežem v Teheranu (Iran) in sedemnajst drugih tožečih strank, katerih imena so navedena v prilogi in ki jih zastopajo F. Randolph, QC, M. Lester, barrister, in M. Taher, solicitor,

tožeča stranka,

proti

Svetu Evropske unije, ki ga zastopata M. Bishop in R. Liudvinaviciute-Cordeiro, zastopnika,

tožena stranka,

ob intervenciji

Evropske komisije, ki jo zastopata M. Konstantinidis in T. Scharf, zastopnika,

in

Francoske republike, ki jo zastopata G. de Bergues in É. Ranaivoson, zastopnika,

intervenientki,

katere predmet je predlog za razglasitev delne ničnosti Sklepa Sveta 2010/413/SZVP z dne 26. julija 2010 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Skupnega stališča 2007/140/SZVP (UL L 195, str. 39), Izvedbene uredbe Sveta (EU) št. 668/2010 z dne 26. julija 2010 o izvajanju člena 7(2) Uredbe (ES) št. 423/2007 o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL L 195, str. 25), Sklepa Sveta 2010/644/SZVP z dne 25. oktobra 2010 o spremembi Sklepa 2010/413/SZVP (UL L 281, str. 81), Uredbe Sveta (EU) št. 961/2010 z dne 25. oktobra 2010 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 423/2007 (UL L 281, str. 1) in Uredbe Sveta (EU) št. 267/2012 z dne 23. marca 2012 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 961/2010 (UL L 88, str. 1),

SPLOŠNO SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi I. Pelikánová (poročevalka), predsednica, K. Jürimäe, sodnica, in M. van der Woude, sodnik,

* Jezik postopka: angleščina.

sodni tajnik: N. Rosner, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 23. aprila 2013

izreka naslednjo

Sodbo

Dejansko stanje

1 Ta zadeva spada v okvir sistema omejevalnih ukrepov, uvedenih zaradi pritiska na Islamsko republiko Iran, da bi ustavila jedrske dejavnosti, ki pomenijo nevarnost širjenja jedrskega orožja, in razvoj izstrelitvenih sistemov jedrskega orožja (v nadaljevanju: širjenje jedrskega orožja).

2 Islamic Republic of Iran Shipping Lines (v nadaljevanju: družbe IRISL) in 17 drugih tožečih strank, katerih imena so v prilogi, so bile 26. julija 2010 uvrščene na seznam subjektov, vključenih v širjenje jedrskega orožja iz Priloge II k Sklepu Sveta 2010/413/SZVP z dne 26. julija 2010 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi skupnega stališča 2007/140/SZVP (UL L 195, str. 39).

3 Tožeče stranke so bile zato z Izvedbeno uredbo Sveta (EU) št. 668/2010 z dne 26. julija 2010 o izvajanju člena 7(2) Uredbe (ES) št. 423/2007 (UL L 195, str. 25) uvrščene na seznam iz Priloge V k Uredbi Sveta (ES) št. 423/2007 z dne 19. aprila 2007 o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL L 103, str. 1). Posledica vpisa je bila zamrznitev sredstev in gospodarskih virov tožečih strank.

4 V Sklepu 2010/413 je Svet Evropske unije glede družb IRISL navedel te razloge:

„Družbe IRISL so sodelovale pri odpremi vojaškega tovora, vključno s prepovedanim tovorom iz Irana. Trije tovrstni incidenti, ki so bili očitne [kršitve], so bili sporočeni Odboru za sankcije [Varnostnega sveta Združenih narodov]. Povezave družb IRISL z dejavnostmi, ki so nevarne z vidika širjenja, so bile take, da je [Varnostni svet Združenih narodov] od držav zahteval, naj pregledajo ladje družb IRISL, ker so obstajali razumni razlogi za to, da ladje prevažajo blago, ki ga prepovedujeta resoluciji 1803 in 1929 [Varnostnega sveta Združenih narodov].“

5 Poleg tega je Svet v obrazložitvi Sklepa 2010/413 glede družbe IRISL Marine Services and Engineering Co. navedel, da so družbe IRISL „posredovale v ponavljajočih se kršitvah določb Resolucije 1747 [Varnostnega sveta Združenih narodov]“.

6 Druge tožeče strank so bile v sklepu 2010/413 v bistvu navedene kot družbe, ki so v lasti ali jih obvladujejo družbe IRISL, oziroma kot družbe, ki delujejo za njihov račun. Družbe Khazar Shipping Lines so bile poleg tega opredeljene kot družba, ki „je posredovala pri pošiljkah, v katere so bili vpleteni subjekti, ki so na seznamih Združenih narodov in Združenih držav, kot denimo banka Bank Melli, in sicer tako, da je prevažala tovor, povezan s širjenjem orožja, iz držav, kot sta Rusija in Kazahstan, v Iran“.

7 Razlogi zoper tožeče stranke iz Izvedbene uredbe št. 668/2010 so v bistvu enaki kot razlogi iz Sklepa 2010/413.

8 Z dopisom z dne 25. avgusta 2010 so tožeče stranke Svet pozvale, naj jim posreduje dokumente in dokaze, na katerih je temeljila njihova uvrstitev na seznam iz priloge II k Sklepu 2010/413 in na seznam iz priloge V k Uredbi št. 423/2007.

9 Z dopisom z dne 13. septembra 2010 je Svet med drugim odgovoril, da so bili očitki zoper družbe IRISL opisani v letnem poročilu Odbora za sankcije Varnostnega sveta Združenih narodov (v nadaljevanju: Varnostni svet) za leto 2009, katerega kopijo je priložil.

10 Z dopisom z dne 14. septembra 2010 so tožeče stranke zahtevale natančnejša pojasnila in dokaze, na katere se je oprl Svet. Svet je odgovoril z dopisom z dne 20. septembra 2010, ki sta mu bila priložena dva predloga za sprejetje omejevalnih ukrepov, ki sta se nanašala na družbe IRISL in Khazar Shipping Lines in so ju vložile države članice.

11 Navedba tožeče stranke v Prilogi II k Sklepu 2010/413 je bila ohranjena s Sklepom Sveta 2010/644/SZVP z dne 25. oktobra 2010 o spremembi Sklepa 2010/413 (UL L 281, str. 81). Obrazložitev glede tožečih strank je enaka kot v Sklepu 2010/413.

12 Ker je bila Uredba št. 423/2007 razveljavljena z Uredbo Sveta (EU) št. 961/2010 z dne 25. oktobra 2010 o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL L 281, str. 1), je Svet ime tožečih strank vključil v Prilogo VIII k zadnjenavedeni uredbi. Zato so bili v skladu s členom 16(2) navedene uredbe sredstva in gospodarski viri tožečih strank zamrznjeni. Obrazložitev glede tožečih strank je v bistvu enaka kot tista v Sklepu 2010/413.

13 Uredba št. 961/2010 je bila razveljavljena z Uredbo Sveta (EU) št. 267/2012 z dne 23. marca 2012 o omejevalnih ukrepih proti Iranu (UL L 88, str. 1), imena tožečih strank pa je Svet vključil v Prilogo IX zadnjenavedene uredbe. Obrazložitev glede tožečih strank je v bistvu enaka kot tista v Sklepu 2010/413. V skladu s členom 23(2) navedene uredbe so bili zato sredstva in gospodarski viri tožečih strank zamrznjeni.

Postopek in predlogi strank

14 Tožeče stranke ter družbi Cisco Shipping Co. Ltd in IRISL Multimodal Transport Co. so pri sodnem tajništvu Splošnega sodišča 8. oktobra 2010 vložile to tožbo.

15 Z dopisom z dne 24. novembra 2010 sta družbi Cisco Shipping in IRISL Multimodal Transport svoji tožbi umaknili. S sklepom Splošnega sodišča (četrti senat) z dne 8. decembra 2010 sta bili kot tožeči stranki v tej zadevi izbrisani iz vpisnika, odločeno pa je bilo tudi, da nosita svoje stroške.

16 Z vlogo, ki so jo v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložile 21. decembra 2010, so tožeče stranke prilagodile svoje predloge zaradi sprejetja Sklepa 2010/644 in Uredbe št. 961/2010 25. oktobra 2010.

17 Evropska komisija in Francoska republika sta z vlogama, ki ju je sodno tajništvo Splošnega sodišča prejelo 14. oziroma 22. marca 2011, predlagali intervencijo v obravnavanem postopku v podporo predlogom Sveta. Predsednica četrtega senata Sodišča prve stopnje je s sklepom z dne 10. maja 2011 ti intervenciji dopustila.

18 Z vlogo, ki so jo v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložile 30. aprila 2012, so tožeče stranke svoje predloge prilagodile zaradi sprejetja Uredbe št. 267/2012 23. marca 2012.

19 Splošno sodišče (četrti senat) je na podlagi poročila sodnika poročevalca 12. marca 2013 sklenilo, da odpre ustni postopek, in v okviru ukrepov procesnega vodstva, ki so določeni v členu 64 Poslovnika Splošnega sodišča, tožečim strankam ter Svetu pisno postavilo vprašanja in jih povabilo, naj nanje odgovorijo na obravnavi.

20 Stranke so na obravnavi 23. aprila 2013 podale ustne navedbe ter odgovorile na pisna in ustna vprašanja Splošnega sodišča.

21 Tožeče stranke Splošnemu sodišču predlagajo, naj:

— razglasi ničnost Sklepa 2010/413, Izvedbene uredbe št. 668/2010, Sklepa 2010/644, Uredbe št. 961/2010 in Uredbe št. 267/2012 v delu, v katerem se ti akti nanašajo nanje;

— Svetu naloži plačilo stroškov.

22 Svet ob podpori Komisije Splošnemu sodišču predlaga, naj:

— tožbo zavrne;

— tožečim strankam naloži plačilo stroškov.

23 Francoska republika Splošnemu sodišču predlaga, naj tožbo zavrne.

Pravo

Utemeljenost

24 Tožeče stranke navajajo pet tožbenih razlogov. Prvi tožbeni razlog je kršitev njihove pravice do obrambe in pravice do učinkovitega sodnega varstva. Drugi tožbeni razlog je kršitev obveznosti obrazložitve. Tretji tožbeni razlog je kršitev načela sorazmernosti, njihove lastninske pravice in pravice do opravljanja gospodarske dejavnosti. Četrti tožbeni razlog se nanaša na napako pri presoji v zvezi s sprejetjem omejevalnih ukrepov zoper njih. Peti tožbeni razlog je nezakonitost člena 16(2) Uredbe št. 961/2010 in člena 23(2) Uredbe št. 267/2012 ker ti določbi prepovedujeta natovarjanje in raztovarjanje tovora.

25 Splošno sodišče ocenjuje, da je treba najprej obravnavati drugi tožbeni razlog v delu, v katerem se nanaša na obrazložitev glede družb IRISL, potem pa četrti tožbeni razlog.

Drugi tožbeni razlog: kršitev obveznosti obrazložitve v delu, v katerem se nanaša na obrazložitev glede družb IRISL

26 Po mnenju tožečih strank je Svet kršil obveznost obrazložitve v dveh pogledih. Po eni strani naj razlogi, ki se v izpodbijanih aktih navajajo zoper družbe IRISL, ne bi bili zadostni, ker jasno in nedvoumno ne izkazujejo, zakaj je Svet, ne glede na argumente tožečih strank, štel, da družbe IRISL izpolnjujejo merila za to, da se zoper njih sprejmejo in ohranijo omejevalni ukrepi. Zlasti naj bi se Svet omejil na ponovitev trditev Varnostnega sveta. Po drugi strani naj tožečim strankam, preden so bili zoper njih sprejeti omejevalni ukrepi, ne bi bila posredovana nobena obrazložitev glede družb IRISL.

27 Svet ob podpori intervenientk izpodbija utemeljenost trditev tožečih strank.

28 V skladu s sodno prakso je namen obveznosti obrazložitve akta, ki posega v položaj, kakor je določena v členu 296, drugi odstavek, PDEU, in v obravnavanem primeru predvsem v členu 24(3) Sklepa 2010/413, členu 15(3) Uredbe št. 423/2007, členu 36(3) Uredbe št. 961/2010 in členu 46(3) Uredbe št. 267/2012, zadevni osebi po eni strani dati na voljo dovolj podatkov za ugotovitev, ali je akt utemeljen ali vsebuje morebitne napake, na podlagi katerih bi ta oseba lahko izpodbijala njegovo veljavnost pred sodiščem Evropske unije, po drugi strani pa temu sodišču omogočiti, da izvaja nadzor nad zakonitostjo tega akta. Tako določena obveznost obrazložitve je bistveno načelo prava Unije, od katerega so mogoča odstopanja zgolj iz nujnih razlogov. Zato je treba obrazložitev načeloma posredovati zadevni osebi hkrati z aktom, ki posega v njen položaj, neobrazložitve pa ni mogoče

popraviti s tem, da se zadevna oseba z razlogi za pravni akt seznani med postopkom pred sodiščem Unije (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 14. oktobra 2009 v zadevi Bank Melli Iran proti Svetu, T-390/08, ZOdl., str. II-3967, točka 80 in navedena sodna praksa).

29 Zato mora Svet – razen če nujni razlogi, ki se nanašajo na varnost ali vodenje mednarodnih odnosov Unije ali njenih držav članic, nasprotujejo temu, da se sporočijo določeni elementi – subjekt, na katerega se nanašajo omejevalni ukrepi, seznaniti s specifičnimi in konkretnimi razlogi, zaradi katerih meni, da jih je bilo treba sprejeti. Tako mora navesti dejanske in pravne okoliščine, od katerih je odvisna pravna utemeljitev zadevnih ukrepov, in preudarke, na podlagi katerih je sprejel ta ukrep (glej v tem smislu v točki 28 zgoraj navedeno sodbo Bank Melli Iran proti Svetu, točka 81 in navedena sodna praksa).

30 Poleg tega mora biti obrazložitev prilagojena naravi zadevnega akta in okoliščinam, v katerih je bil sprejet. Obveznost obrazložitve je treba presojati glede na okoliščine posameznega primera, zlasti glede na vsebino zadevnega akta, naravo podanih razlogov in interes za pojasnitev, ki ga lahko imajo naslovniki ali druge osebe, ki jih akt neposredno in posamično zadeva. V obrazložitvi ni treba podrobno navesti vseh upoštevnih dejanskih in pravnih okoliščin, ker je treba zadostnost obrazložitve presojati ne le glede na njeno besedilo, ampak tudi glede na njen okvir in vsa pravna pravila, ki urejajo zadevno področje. Natančneje, akt, ki posega v položaj, je dovolj obrazložen, če je bil sprejet v okviru, ki ga zadevna oseba pozna in ji omogoča, da razume obseg ukrepa, sprejetega v zvezi z njo (glej v točki 28 zgoraj navedeno sodbo Bank Melli Iran proti Svetu, točka 82 in navedena sodna praksa).

31 Prvič, glede neposredovanja obrazložitve pred sprejetjem izpodbijanih aktov zadošča opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Svet ni dolžan zadevni osebi ali subjektu prej posredovati razlogov, na katere se namerava ta institucija opreti za prvo uvrstitev njenega imena na seznam oseb in subjektov, katerih sredstva so zamrznjena. Tak ukrep naj bi imel, da ne bi bila ogrožena njegova učinkovitost, učinek presenečenja in možnost takojšnje uporabe. V takem primeru načeloma zadošča, da institucija zadevni osebi ali subjektu sporoči razloge in zagotovi spoštovanje njegove pravice do zaslišanja sočasno ali neposredno po sprejetju odločitve (sodba Sodišča z dne 21. decembra 2011 v zadevi Francija proti People's Mojahedin Organization of Iran, C-27/09 P, ZOdl., str. I-13427, točka 61).

32 Drugič, glede domnevne nezadostnosti obrazložitve je treba najprej navesti, da se lahko po mnenju Sveta in Komisije omejevalni ukrepi zoper družbe IRISL oprejo na dve neodvisni pravni podlagi. Po eni strani po njunem mnenju okoliščine, ki se zatrjujejo zoper družbe IRISL, izkazujejo, da so te podpirale širjenje jedrskega orožja v smislu člena 20(1)(b) Sklepa 2010/413, člena 7(2) Uredbe št. 423/2007, člena 16(2)(a) Uredbe št. 961/2010 in člena 23(2)(a) Uredbe št. 267/2012 (v nadaljevanju: prvo merilo). Po drugi strani naj bi iz istih okoliščin izhajalo, da so družbe IRISL v smislu člena 20(1)(b) Sklepa 2010/413, člena 16(2)(b) Uredbe št. 961/2010 in člena 23(2)(b) Uredbe št. 267/2012 pomagale osebi, subjektu ali organu s seznama z namenom kršitve določb Sklepa 2010/413, Uredbe št. 961/2010, Uredbe št. 267/2012 in resolucij Varnostnega sveta, ki se uporabijo (v nadaljevanju: drugo merilo).

33 Treba je torej preveriti, ali je Svet pravno zadostno obrazložil uporabo vsakega od teh dveh alternativnih meril za družbe IRISL. Glede na to je treba ob obrazložitvi izpodbijanih aktov upoštevati tudi letno poročilo odbora za sankcije Varnostnega sveta za leto 2009, ki je bilo tožečim strankam posredovano 13. septembra 2010, in predlog za sprejetje omejevalnih ukrepov zoper družbe IRISL, ki ga je Svet tožečim strankam posredoval z dopisom z dne 20. septembra 2010. Ti elementi so bili namreč posredovani pred vložitvijo tožbe.

34 Prvo merilo obrazložitve izpodbijanih aktov, ki je povzeta v točki 4 zgoraj, zadeva, prvič, tri incidente, v katere so bile vpletene družbe IRISL in se nanašajo na prevoz vojaškega materiala iz Irana ter jih je Svet opredelil za „dejavnosti, nevarne z vidika širjenja", in, drugič, stališče Varnostnega sveta glede družb IRISL.

35 V letnem poročilu odbora za sankcije Varnostnega sveta za leto 2009 so glede zadevnih treh incidentov dodatne podrobnosti, in sicer je navedeno, da so organi prepovedani tovor zaplenili, opredeljene pa so tudi zadevne ladje.

36 Skupno gledano ti elementi zadostujejo, da tožeče stranke razumejo, da se je Svet za ugotovitev, da so družbe IRISL pomagale pri širjenju jedrskega orožja, oprl na tri incidente, ki so se nanašali na prevoz prepovednega tovora s strani teh družb, in na dejstvo, da je Varnostni svet ocenil za potrebno, da od držav zahteva, naj v določenih okoliščinah pregledajo ladje teh družb. Poleg tega so bili trije incidenti dovolj natančno opisani, kar potrjuje tudi dejstvo, da so dejstva v zvezi z njimi tožeče stranke natančno obravnavale, tako v svojih stališčih, ki so jih predložile Svetu, kot v svojih pisanjih pred Splošnim sodiščem.

37 Glede na navedeno je treba zavrniti tudi trditev tožečih strank, da se je Svet napačno omejil na povzemanje razlogov, ki jih je navedel Varnostni svet. Nič namreč ne nasprotuje temu, da Svet uporabi obrazložitev, ki so jo podali drugi organi ali institucije, če je dovolj natančna.

38 Po drugi strani pa uporaba drugega merila za družbe IRISL ni pravno zadostno obrazložena. Obrazložitev, povzeta v točki 4 zgoraj, se namreč ne navezuje na to, da bi bila ravnanja, ki se očitajo družbam IRISL, povezana z namenom, da se obide učinek omejevalnih ukrepov, ki zadevajo tretjo osebo. Poleg tega pa, čeprav se obrazložitev, povzeta v točki 5 zgoraj, navezuje na dejstvo, da so družbe IRISL posredovale v ponavljajočih se kršitvah določb Resolucije Varnostnega sveta št. 1747 (2007), niso navedeni niti narava zatrjevanjih kršitev, niti njihovi datumi, niti zadevni subjekti in blago. Zato je ta obrazložitev ob predpostavki, da jo je mogoče upoštevati, čeprav glede družb IRISL ni bila izrecno navedena, preveč nejasna.

39 V teh okoliščinah je treba drugi tožbeni razlog zavrniti glede uporabe prvega merila za družbe IRISL, sprejeti pa glede uporabe drugega merila za te družbe. Ker sta zgoraj omenjeni merili alternativni, nezadostnost obrazložitve glede drugega merila ne upravičuje razglasitve ničnosti izpodbijanih aktov v delu, v katerem se nanašajo na družbe IRISL. Kljub temu pa drugega merila, glede na ugotovitve v točki 38 zgoraj, pri obravnavi drugih tožbenih razlogov tožečih strank ni mogoče upoštevati.

Četrti tožbeni razlog: napačna presoja pri sprejetju omejevalnih ukrepov zoper tožeče stranke

40 Tožeče stranke navajajo, da je Svet storil napako pri presoji, ko je odločil, da se zanje uporabijo omejevalni ukrepi, ker se je oprl zgolj na domneve in ni opredelil elementov, na podlagi katerih je mogoče šteti, da so bile vpletene v širjenje jedrskega orožja, ter ni upošteval njihovih argumentov.

41 Svet ob podpori Komisije in Francoske republike izpodbija utemeljenost trditev tožečih strank.

42 V skladu z ustaljeno sodno prakso sodni nadzor nad zakonitostjo akta, s katerim so bili proti subjektu sprejeti omejevalni ukrepi, vsebuje presojo dejstev in okoliščin, navedenih v njegovo utemeljitev, ter preverjanje dokazov in informacij, na katerih ta presoja temelji. V primeru izpodbijanja mora Svet te elemente predložiti, da jih sodišče Unije preveri (glej v tem smislu v točki 28 zgoraj navedeno sodbo Bank Melli Iran proti Svetu, točki 37 in 107).

43 Zato je treba v tem primeru preveriti, ali je Svet upravičeno ugotovil, da se morajo zoper tožeče stranke uporabiti omejevalni ukrepi zaradi, prvič, okoliščine, da so bile družbe IRISL in Khazar Shipping Lines vpletene v širjenje jedrskega orožja in, drugič, zaradi okoliščine, da imajo družbe IRISL v lasti ali obvladujejo druge tožeče stranke oziroma da delujejo za njihov račun.

– Vpletenost družb IRISL v širjenje jedrskega orožja

44 Tožeče stranke nasprotujejo temu, da okoliščine, ki se navajajo zoper družbe IRISL, upravičujejo sprejetje ali ohranitev omejevalnih ukrepov zoper te družbe. Navajajo zlasti, da trije incidenti, ki se nanašajo na prevoz prepovedanega blaga s strani družb IRISL, niso zadevali širjenja jedrskega orožja, temveč vojaški material in torej niso upravičevali sprejetja omejevalnih ukrepov v povezavi s širjenjem. To ugotovitev naj bi podkrepilo dejstvo, da zaradi zadevnih incidentov Varnostni svet zoper družbe IRISL ali druge tožeče stranke ni sprejel omejevalnih ukrepov. Poleg tega naj družbe IRISL v nobenem primeru ne bi vedele za vrsto blaga, ki se je prevažalo.

45 Svet ob podpori intervenientk izpodbija utemeljenost trditev tožečih strank. Meni, prvič, da čeprav trije incidenti, ki se očitajo družbam IRISL, zadevajo vojaški material, pomenijo podporo širjenju jedrskega orožja, zlasti ker kršijo resolucije Varnostnega sveta glede širjenja jedrskega orožja. To ugotovitev naj bi potrjevalo stališče Varnostnega sveta. Drugič, neodvisno od opredelitve prej omenjenih treh incidentov naj bi dejstvo, da so družbe IRISL kot pomembna mednarodna pomorska družba v lasti iranske države prevažale prepovedan vojaški material, pomenilo, da so nujno prevažale tudi material, povezan s širjenjem jedrskega orožja, saj razvoj dejavnosti v povezavi s tem orožjem zahteva opravljanje storitev pomorskega prevoza. Tretjič, v vsakem primeru naj bi trije incidenti, v katere so bile vpletene družbe IRISL, izkazovali resno tveganje za to, da družbe IRISL prevaža material, povezan s širjenjem jedrskega orožja. Zato naj bi bilo sprejetje in ohranitev omejevalnih ukrepov zoper družbe IRISL upravičeno zaradi prevencije.

46 Treba je preizkusiti utemeljenost argumentov, ki jih Svet navaja za sprejetje in ohranitev omejevalnih ukrepov zoper družbe IRISL.

47 Prvič, člen 20(1)(b) Sklepa 2010/413 predvideva zamrznjenje sredstev „oseb in subjektov, ki […] podpirajo dejavnosti Irana, nevarne z vidika širjenja jedrskega orožja, ali pri razvoju izstrelitvenih sistemov jedrskega orožja, […], vključno s sodelovanjem pri nabavi prepovedanih predmetov, blaga, opreme, surovin in tehnologije“. Enako člen 16(2)(a) Uredbe št. 961/2010 in člen 23(2)(a) Uredbe št. 267/2012 med drugim zadevata subjekte, ki „[podpirajo] dejavnosti Irana, ki so nevarne z vidika širjenja jedrskega orožja, ali pri razvoju izstrelitvenih sistemov jedrskega orožja Irana, […] vključno s sodelovanjem pri nabavi prepovedanega blaga in tehnologije“. Člen 7(2)(a) in (b) Uredbe št. 423/2007 se med drugim nanaša na osebe in subjekte, ki podpirajo širjenje jedrskega orožja, ne da bi se izrecno nanašal na nabavo tehnologije in prepovedanega blaga.

48 Besedilo, ki ga je uporabil zakonodajalec, pomeni, da sprejetje omejevalnih ukrepov proti subjektu, ker naj bi ta podpiral širjenje jedrskega orožja, predpostavlja, da je ta dejansko ravnal v skladu s tem merilom. Nasprotno pa zgolj nevarnost, da bo zadevna oseba v prihodnosti podpirala širjenje jedrskega orožja, ne zadostuje (glej v tem smislu sodbo Splošnega sodišča z dne 25. aprila 2012 v zadevi Manufacturing Support & Procurement Kala Naft proti Svetu, T-509/10, točka 115).

49 Tako člen 20(1)(b) Sklepa 2010/413, člen 7(2) Uredbe št. 423/2007, člen 16(2)(a) Uredbe št. 961/2010 in člen 23(2)(a) Uredbe št. 267/2012 Svetu nalagajo, naj ugotovi dejansko podporo družb IRISL širjenju jedrskega orožja.

50 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je Varnostni svet z resolucijami 1737 (2006), 1747 (2007), 1803 (2008) in 1929 (2009) na podlagi naslova VII Listine Združenih narodov sprejel nekaj omejevalnih ukrepov, da bi Islamsko republiko Iran prisilil k temu, da se podredi Resoluciji 1737 (2006), na podlagi katere mora Islamska republika Iran nemudoma prenehati z vsemi dejavnostmi, povezanimi z bogatenjem in predelovanjem, kot tudi vse projekte, povezane s težko vodo, ter sprejeti določene ukrepe, ki jih je zahteval Svet guvernerjev Mednarodne agencije za atomsko energijo (IAEA), za katere je Varnostni svet menil, da so nujni za okrepitev zaupanja v izključno miroljuben namen iranskega jedrskega programa. Poleg tega da je bilo Islamski republiki Iran prepovedano izvažati blago in tehnologijo, povezano z njegovimi jedrskimi dejavnostmi, ki so nevarne z vidika širitve, ali z razvojem

izstrelitvenih sistemov jedrskega orožja [točka 7 resolucije 1737 (2006)], te resolucije tudi določajo, da Islamska republika Iran s svojega ozemlja ali prek svojih državljanov ali z ladjami ali zrakoplovi pod njegovo zastavo ne sme neposredno ali posredno dobaviti, prodati ali prenesti nobenega orožja niti nobenega povezanega materiala in da morajo vse države prepovedati, da bi njihovi državljani te stvari pridobivali od Islamske republike Iran, ne glede na to, ali izvirajo z iranskega ozemlja ali ne, ali da bi do te pridobitve prišlo z ladjami ali zrakoplovi pod njihovimi zastavami [točka 5 resolucije 1747 (2007)].

51 Čeprav se ti ukrepi prepovedi umeščajo v enak splošni kontekst in imajo enak namen, pa se razlikujejo glede blaga in tehnologij, na katere se nanašajo. Tako dejstvo, da za blago velja prepoved iz točke 5 resolucije 1747 (2007), ne pomeni nujno, da zanj velja tudi prepoved za blago in tehnologijo, povezano z jedrskimi dejavnostmi Islamske republike Iran, ki so nevarne s stališča širjenja jedrskega orožja, ali z razvojem izstrelitvenih sistemov jedrskega orožja s strani Islamske republike Iran, ki je določena v točki 7 Resolucije 1737 (2006).

52 V tem primeru je iz letnega poročila Odbora za sankcije Varnostnega sveta za leto 2009 razvidno, da so se trije incidenti, v katere je bila vpletena družba IRISL, nanašali na domnevne kršitve prepovedi iz točke 5 resolucije 1747 (2007), ki zadeva izvoz orožja in povezanega materiala s strani Islamske republike Iran. Nasprotno pa drugi elementi iz spisa, ki jih je Svet na zahtevo tožečih strank tem posredoval in so bili predloženi pred Splošnim sodiščem, ne vsebujejo podatkov ali dokazov, ki bi nakazovali, da je bilo zadevno blago sočasno zajeto s prepovedjo, ki se nanaša na material, povezan s širjenjem jedrskega orožja iz točke 7 resolucije 1737 (2006).

53 Na obravnavi je Svet glede tega navajal, da so bili zadevni trije incidenti povezani s širjenjem jedrskega orožja, ker je Islamska republika Iran izvoz orožja in povezanega materiala uporabila za financiranje tega širjenja. Vendar te trditve ni niti v obrazložitvi izpodbijanih aktov niti v dokumentih in dokazih, ki so bili na zahtevo tožečih strank tem posredovani. Zato ga, kar zadeva utemeljitev uvrstitve družbe IRISL na seznam z vidika pravnega merila podpiranja širjenja jedrskega orožja, ni mogoče upoštevati. Poleg tega je treba v vsakem primeru dodati, da Svet pred Splošnim sodiščem ni navajal nobenega konkretnega indica, ki bi podkrepil trditev, da je prevoz prepovedanega vojaškega materiala s strani družb IRISL služil za financiranje širjenja jedrskega orožja.

54 Svet vseeno meni, da je okoliščina, da trije incidenti, v katere so bile vpletene družbe IRISL, pomenijo podpiranje širjenja jedrskega orožja, ne glede na dejstvo, da niso zadevali materiala, ki bi bil s tem orožjem povezan, potrjena s stališčem Varnostnega sveta glede družb IRISL.

55 V zvezi s tem je sicer res, da je Varnostni svet od držav zahteval, naj pregleda ladje družb IRISL, ker so obstajali razumni razlogi za to, da prevažajo blago, ki ga prepovedujeta resoluciji 1803 (2008) in 1929 (2009). Ravno tako je sprejel omejevalne ukrepe zoper tri subjekte, ki jih imajo v lasti oziroma obvladujejo družbe IRISL.

56 Vendar pa, prvič, omejevalni ukrepi, ki jih je sprejel Varnostni svet, ne zadevajo družb IRISL, v spisu Splošnega sodišča pa ni elementov, ki bi podajali natančne razloge za njihovo sprejetje.

57 Drugič, zahteva, naslovljena na države, naj v določenih okoliščinah pregledajo ladje družb IRISL, dokazuje, da po mnenju Varnostnega sveta obstaja nevarnost, da bi družbe IRISL podpirale širjenje jedrskega orožja. Po drugi strani pa ne dokazuje, da so družbe IRISL to širjenje dejansko podpirale, kar je v nasprotju s tem, kar zahtevajo člen 20(1)(b) Sklepa 2010/413, člen 7(2) Uredbe št. 423/2007, člen 16(2)(a) Uredbe št. 961/2010 in člen 23(2)(a) Uredbe št. 267/2012.

58 V teh okoliščinah je treba šteti, da ni dokazano, da so družbe IRISL s tem, da so kršile prepoved iz točke 5 Resolucije 1747 (2007), ko so trikrat prevažale vojaški material, podpirale širjenje jedrskega orožja. Zato zadevni trije incidenti ne zadoščajo za sprejetje in ohranitev omejevalnih ukrepov zoper družbe IRISL.

59 Drugič, treba je opozoriti, da se sprejetje in ohranitev omejevalnih ukrepov ne more veljavno opirati na domnevo, ki ni določena s predpisi, ki se uporabijo, in ki ne ustreza njihovemu cilju (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 13. marca 2012 v zadevi Tay Za proti Svetu, C-376/10 P, točka 69).

60 Vendar v tem primeru trditev Sveta, da so družbe IRISL, ker so prevažale vojaški material in s tem kršile prepoved iz točke 5 Resolucije 1747 (2007), tudi nujno prevažale material, povezan s širjenjem jedrskega orožja, ni podkrepljena z nobenim konkretnim podatkom ali dokazom. Zato temelji na domnevi, ki, kot je razvidno iz točke 48 zgoraj, ni določena v Sklepu 2010/413, Uredbi št. 423/2007, Uredbi št. 961/2010 ali Uredbi št. 267/2012. Taka domneva poleg tega ne ustreza strukturi omenjenih aktov, saj ne upošteva razlikovanja med ukrepi, ki prepovedujejo izvoz orožja in povezanega materiala in ukrepi, ki prepovedujejo prevoz materiala, povezanega s širjenjem jedrskega orožja.

61 V teh okoliščinah ni mogoče sprejeti trditve Sveta, da so družbe IRISL nujno prevažale material, ki je povezan s širjenjem jedrskega orožja.

62 Tretjič, glede navedbe Sveta, da trije incidenti, v katere so bile vpletene družbe IRISL, izkazujejo resno nevarnost, da prevažajo material, ki je povezan s širjenjem jedrskega orožja, je treba, kot je razvidno iz točke 48 zgoraj, opozoriti, da obstoj take nevarnosti ne zadošča za utemeljitev sprejetja in ohranitve omejevalnih ukrepov glede na besedilo člena 20(1)(b) Sklepa 2010/413, člena 7(2)(a) in (b) Uredbe št. 423/2007, člena 16(2)(a) Uredbe št. 961/2010 in člena 23(2)(a) Uredbe št. 267/2012.

63 Glede na to Svet navaja, da bi, glede na prikritost operacij širjenja jedrskega orožja, zahteva, da ta institucija opredeli prevoz, ki specifično zadeva material, povezan s širjenjem jedrskega orožja, in ne drugega prepovedanega blaga, omejevalnim ukrepov odvzela vsakršen preventivni učinek.

64 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da če Svet oceni, da mu predpisi, ki se uporabijo, ne omogočajo dovolj učinkovitega ukrepanja zoper širjenje jedrskega orožja, jih lahko kot zakonodajalec prilagodi, tako da razširi primere, v katerih je mogoče sprejeti omejevalne ukrepe, to pa je lahko predmet nadzora zakonitosti s strani sodišča Unije.

65 Po drugi strani pa se kot posledica namena, da se zagotovi najširši preventivni učinek omejevalnih ukrepov, veljavni predpisi ne smejo razlagati v nasprotju z njihovim jasnim besedilom.

66 Zato, čeprav se zdi upravičeno šteti, da dejstvo, da so bile družbe IRISL vpletene v tri incidente glede prevoza vojaškega materiala, zaradi česar so kršile prepoved iz točke 5 Resolucije 1747 (2007), povečuje tveganje, da bodo vpletene tudi v incidente, ki zadevajo prevoz materiala, povezanega z širjenjem jedrskega orožja, ta okoliščina ob trenutnem stanju predpisov, ki se uporabijo, ne upravičuje sprejetja in ohranitve omejevalnih ukrepov zoper to družbo.

67 Glede na prej navedeno je treba ugotoviti, da argumenti, ki jih navaja Svet, ne upravičujejo sprejetja in ohranitve omejevalnih ukrepov zoper družbe IRISL.

68 Zato je treba četrti tožbeni razlog glede družb IRISL sprejeti.

– Vpletenost družb Khazar Shipping Lines v širjenje jedrskega orožja

69 V skladu z obrazložitvijo izpodbijanih aktov naj bi bila družbe Khazar Shipping Lines vpletene v širjenje jedrskega orožja, ker naj bi posredovale pri prevozu za subjekte, ki so na seznamih Združenih narodov in Združenih držav Amerike, med njimi za „banko Melli“.

70 Družbe Khazar Shipping Lines navajajo, da niso vpletene v širjenje jedrskega orožja, in trdijo, da niso niti prevažale tovora, ki bi bilo s tem širjenjem povezano, niti niso opravljale storitev za Bank Melli Iran. Dodajajo, da so očitke, ki se navezujejo na njih, zavrnile v stališčih, ki so jih vložile pri Svetu.

71 Svet in intervenientki argumente družb Khazar Shipping Lines izpodbijajo.

72 V zvezi s tem zadošča navesti, da medtem ko družbe Khazar Shipping Lines izpodbijajo utemeljenost očitkov, ki se nanašajo na njih, Svet ni predložil nobenega podatka ali dokaza, da bi jih podkrepil. V teh okoliščinah v skladu s sodno prakso, navedeno v točki 42 zgoraj, te trditve ne upravičujejo sprejetja in ohranitve omejevalnih ukrepov zoper družbe Khazar Shipping Lines. Zato je treba sprejeti četrti tožbeni razlog v delu, v katerem se nanaša na vpletenost družb Khazar Shipping Lines v širjenje jedrskega orožja.

– Dejstvo, da so druge tožeče stranke kot družbe IRISL v njeni lasti oziroma jih obvladuje oziroma delujejo za njihov račun

73 Druge tožeče stranke kot družbe IRISL nasprotujejo temu, da morajo biti zajete z omejevalnimi ukrepi, ker jih imajo te družbe v lasti ali jih obvladujejo oziroma delujejo za njihov račun. Navajajo predvsem, da nekatere med njimi niso pomorske družbe ali niso v lasti družb IRISL ali da imajo te le manjšinski delež.

74 Svet ob podpori intervenientk izpodbija utemeljenost trditev tožečih strank.

75 Glede tega je treba ugotoviti, da kadar se zamrznejo sredstva subjekta, za katerega je ugotovljeno, da sodeluje pri širjenju jedrskega orožja, obstaja nezanemarljivo tveganje, da bo ta subjekt izvajal pritisk na subjekte, ki jih ima v lasti ali jih nadzoruje, oziroma subjekte, ki delujejo za njegov račun, da bi se izognil učinku njemu namenjenih ukrepov. V teh okoliščinah je zamrznitev sredstev subjektov v lasti ali pod nadzorom subjekta, za katerega je ugotovljeno, da sodeluje pri širjenju jedrskega orožja, ali subjektov, ki delujejo za njegov račun, nujna in potrebna za zagotavljanje učinkovitosti ukrepov, sprejetih proti temu subjektu, in preprečevanje izigravanja teh ukrepov (glej po analogiji sodbo Splošnega sodišča z dne 9. julija 2009 v združenih zadevah Melli Bank proti Svetu, T-246/08 in T-332/08, ZOdl., str. II-2629, točka 103).

76 Vendar kot je razvidno iz točk od 44 do 68 zgoraj, v tem primeru Svet ni dokazal, da so družbe IRISL podpirale širjenje jedrskega orožja.

77 V teh okoliščinah, tudi ob predpostavki, da so druge tožeče stranke kot družbe IRISL dejansko v lasti teh družbe ali jih te obvladujejo oziroma delujejo za njihov račun, ta okoliščina ne upravičuje sprejetja in ohranitve ukrepov zoper njih, saj za družbe IRISL ni bilo zakonito ugotovljeno, da podpirajo širjenje jedrskega orožja.

78 Zato je treba sprejeti četrti tožbeni razlog v delu, v katerem se nanaša na to, da naj bi bile druge tožeče stranke, kot so družbe IRISL, v njihovi lasti ali da jih obvladujejo oziroma da delujejo za njihov račun.

79 Glede na prej navedeno je treba četrti tožbeni razlog sprejeti glede vseh tožečih strank in posledično razglasiti za nične izpodbijane akte v delu, v katerem se nanje nanašajo, ne da bi bilo treba obravnavati druge argumente in razloge tožečih strank.

Časovni učinki razglasitve ničnosti izpodbijanih aktov

80 Najprej, v zvezi s časovnimi učinki razglasitve ničnosti izpodbijanih aktov je treba opozoriti, da Izvedbena uredba št. 668/2010, s katero je bil spremenjen seznam v Prilogi V k Uredbi št. 423/2007, po razveljavitvi zadnjenavedene uredbe z Uredbo št. 961/2010 nima več pravnih učinkov. Ravno tako je bila tudi Uredba št. 961/2010 razveljavljena z Uredbo št. 267/2012. Zato se razglasitev ničnosti Izvedbene uredbe št. 668/2010 in Uredbe št. 961/2010 nanaša samo na učinke, ki sta jih ta akta imela od dneva začetka njune veljave do dneva njune razveljavitve.

81 Dalje, v zvezi z Uredbo št. 267/2012 je treba opozoriti, da začnejo v skladu s členom 60, drugi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije z odstopanjem od člena 280 PDEU odločitve Splošnega sodišča, s katerimi se neka uredba razglasi za nično, učinkovati šele z datumom poteka roka za pritožbo iz člena 56, prvi odstavek, navedenega statuta, ali če je bila v tem roku vložena pritožba, z datumom njene zavrnitve (glej po analogiji sodbo Splošnega sodišča z dne 16. septembra 2011 v zadevi Kadio Morokro proti Svetu, T-316/11, neobjavljena v ZOdl., točka 38).

82 Svet ima v teh okoliščinah od vročitve te sodbe dvomesečni rok, podaljšan za deset dni zaradi oddaljenosti, da ugotovljene kršitve odpravi s sprejetjem, če je treba, novih omejevalnih ukrepov proti tožečim strankam. V obravnavanem primeru tveganje, da bi se resno in nepopravljivo ogrozila učinkovitost omejevalnih ukrepov, ki jih nalaga Uredba št. 267/2012, glede na pomembno posledico, ki jo imajo ti ukrepi za pravice in svoboščine tožečih strank, ni dovolj veliko, da bi se utemeljila ohranitev učinkov navedene uredbe glede tožečih strank v obdobju, daljšem od obdobja, določenega v členu 60, drugi odstavek, Statuta Sodišča (glej po analogiji v točki 81 zgoraj navedeno sodbo Kadio Morokro proti Svetu, točka 38).

83 Nazadnje, v zvezi s časovnimi učinki razglasitve ničnosti Sklepa 2010/413, kakor je bil spremenjen s Sklepom 2010/644, je treba opozoriti, da lahko Splošno sodišče v skladu s členom 264, drugi odstavek, PDEU po potrebi določi tiste učinke akta, razglašenega za ničnega, ki jih je treba šteti za končne. V obravnavanem primeru bi lahko obstoj razlike med datumom učinka razglasitve ničnosti Uredbe št. 267/2012 in datumom učinka razglasitve ničnosti Sklepa 2010/413, kakor je bil spremenjen s Sklepom 2010/644, resno ogrozila pravno varnost, saj so s tema aktoma tožečim strankam naloženi enaki ukrepi. Učinke Sklepa 2010/413, kakor je bil spremenjen s Sklepom 2010/644, je zato treba glede tožečih strank ohraniti do takrat, ko začne učinkovati razglasitev ničnosti Uredbe št. 267/2012 (glej po analogiji v točki 81 zgoraj navedeno sodbo Kadio Morokro proti Svetu, točka 39).

Stroški

84 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker Svet ni uspel, se mu v skladu s predlogi tožečih strank naloži plačilo stroškov.

85 Na podlagi člena 87(4), prvi pododstavek, države članice in institucije, ki se kot intervenientke udeležijo postopka, nosijo svoje stroške. Komisija in Francoska republika torej nosita svoje stroške.

Iz teh razlogov je

SPLOŠNO SODIŠČE (četrti senat)

razsodilo:

1. **V delu, ki se nanaša na družbo Islamic Republic of Iran Shipping Lines in 17 drugih tožečih strank, katerih imena so navedena v prilogi, se za nične razglasijo:**

   — **priloga II k Sklepu Sveta 2010/413/SZVP z dne 26. julija 2010 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Skupnega stališča 2007/140/SZVP;**

   — **priloga k Izvedbeni uredbi Sveta (EU) št. 668/2010 z dne 26. julija 2010 o izvajanju člena 7(2) Uredbe (ES) št. 423/2007 o omejevalnih ukrepih proti Iranu;**

   — **priloga k Sklepu Sveta 2010/644/SZVP z dne 25. oktobra 2010 o spremembi Sklepa 2010/413;**

— **priloga VIII k Uredbi Sveta (EU) št. 961/2010 z dne 25. oktobra 2010 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 423/2007;**

— **priloga IX k Uredbi Sveta (EU) št. 267/2012 z dne 23. marca 2012 o omejevalnih ukrepih proti Iranu in razveljavitvi Uredbe št. 961/2010.**

2. **Učinki Sklepa 2010/413, kakor je bil spremenjen s Sklepom 2010/644, se ohranijo, kar zadeva družbe Islamic Republic of Iran Shipping Lines in 17 drugih tožečih strank, katerih imena so navedena v prilogi, dokler ne začne učinkovati razglasitev ničnosti Uredbe št. 267/2012.**

3. **Svet Evropske unije poleg svojih stroškov nosi stroške, ki so jih priglasile družbe Islamic Republic of Iran Shipping Lines in 17 drugih tožečih strank, katerih imena so navedena v prilogi.**

4. **Evropska komisija in Francoska republika nosita svoje stroške.**

Pelikánová Jürimäe Van der Woude

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 16. septembra 2013.

Podpisi

Priloga

Bushehr Shipping Co. Ltd s sedežem v La Valetti (Malta),

Hafize Darya Shipping Lines (HDSL) s sedežem v Teheranu (Iran),

Irano – Misr Shipping Co. s sedežem v Teheranu,

Irinvestship Ltd s sedežem v Londonu (Združeno kraljestvo),

IRISL (Malta) Ltd s sedežem v Sliemi (Malta),

IRISL Club s sedežem v Teheranu,

IRISL Europe GmbH s sedežem v Hamburgu (Nemčija),

IRISL Marine Services and Engineering Co. s sedežem v Qeshmu (Iran),

ISI Maritime Ltd s sedežem v La Valetti,

Khazar Shipping Lines s sedežem v Anzaliju (Iran),

Leadmarine s sedežem v Singapurju (Singapur),

Marble Shipping Ltd s sedežem v Sliemi,

Safiran Payam Darya Shipping Lines (SAPID) s sedežem v Teheranu,

Shipping Computer Services Co. s sedežem v Teheranu,

Soroush Saramin Asatir Ship Management s sedežem v Teheranu,

South Way Shipping Agency Co. Ltd s sedežem v Teheranu,

Valfajr 8th Shipping Line Co. s sedežem v Teheranu.

Kazalo

Dejansko stanje 2

Postopek in predlogi strank 3

Pravo 4

Utemeljenost 4

Drugi tožbeni razlog: kršitev obveznosti obrazložitve v delu, v katerem se nanaša na obrazložitev glede družb IRISL 4

Četrti tožbeni razlog: napačna presoja pri sprejetju omejevalnih ukrepov zoper tožeče stranke 6

– Vpletenost družb IRISL v širjenje jedrskega orožja 7

– Vpletenost družb Khazar Shipping Lines v širjenje jedrskega orožja 9

– Dejstvo, da so druge tožeče stranke kot družbe IRISL v njeni lasti oziroma jih obvladuje oziroma delujejo za njihov račun 10

Časovni učinki razglasitve ničnosti izpodbijanih aktov 10

Stroški 11